

БОЙЧУК Р. П.,
кандидат юридичних наук, провідний науковий
співробітник відділу правового забезпечення
галузевого інноваційного розвитку НАПрН
України

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО САНКЦІЙНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Досліджено проблеми методологічного забезпечення та формування інструментів державного регулювання господарської діяльності в Україні в період економічних санкцій.

У даний час відсутні як чітко сформульована методологічна основа систематизації засобів, які притаманні відповідним методам управлінського впливу на господарську діяльність в період дії економічних санкцій, так і методика їх застосування з прогнозованістю ефективності в цілях розвитку соціально-економічної системи країни.

Ключові слова: засоби державного регулювання господарської діяльності, економічні санкції.

Постановка проблеми. В умовах жорсткої конкуренції в геополітичному просторі поглиблюється конкуренція в світовій економіці, економічних систем, що в свою чергу зумовлює конкуренцію правових національних систем. В таких умовах гостро постає проблема впливу економічних санкцій, які стають механізмом зовнішньої політики низки країн, та правової регламентації протидії їм.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням регулювання господарської діяльності присвячено праці О. А. Колеснікова, О. В. Сергійка, О. Ф. Сафронової та ін. Проблемні аспекти саморегулювання господарської діяльності досліджували такі вчені: О. О. Бакалінська, О. А. Беяневич, В. І. Полюхович, О. В. Кологойди, В. І. Полюхович, В. С. Щербина та ін. Вагомий внесок у формування теоретично-методологічних і практичних аспектів забезпечення соціально-економічного розвитку країни на основі державного регулювання господарської діяльності внесли такі провідні вчені, як: Д. В. Задихайло, В. К. Мамутов, О. П. Подцерковний, С. В. Глібко, В. А. Устименко, В. С. Щербина, О. М. Вінник, М. П. Лукінська, О. Барановський, З. Герасимчук, О. Дзюблук, П. Єгорова, І. Камінська, М. Карлін, М. Козоріз, Н. Краснокутська, І. Луніна, Б. Луців, І. Лютий, С. Науменкова, Л. Пейкова, С. Рогачов, Е. Терещенко, Л. Федулова, В. Ходаківська, С. Шумська і багато інших.

Виклад основного матеріалу. Економічні санкції стають одним з «важелів» тиску на країну геополітичного інтересу чи конкурента з метою досягнення своїх цілей. Не застосовуючи військового втручання, політика санкцій, що проводиться, послабляє національну економіку, знижує рівень добробуту

населення, викликає безробіття, соціальну напруженість та ін. Незважаючи на неоднозначну в цілому оцінку результатів політики санкцій (є як позитивні, так і негативні приклади такої політики) [1], цей механізм в кінці ХХ – початку ХХІ ст. знову став широко використовуватися низкою країн (США, країнами Європейського Союзу, Російською Федерацією і деякими іншими).

Поняття «економічні санкції» в літературі розглядається як «штрафні дії», «примусові заходи», «заходи у відповідь», «контрзаходи», покарання за порушення певних положень, форма вираження незгоди та ін. Як правило, між санкціями, примусовими заходами, контрзаходами, істотної різниці не спостерігається [2]. С. В. Маринич пропонує під економічними санкціями розуміти заходи у відповідь проти правопорушника, здійснювані шляхом дії на економічні зв'язки з ним [3].

Економічні санкції, які застосовуються до тієї або іншої держави, можуть бути класифіковані по різних підставах, виходячи з переслідуваних суб'єктом при введенні санкцій цілей (завдань): боротьба з тероризмом, відновлення миру, примус до миру, відновлення територіальної цілісності, нерозповсюдження контрольованих технологій, компенсація збитків та ін. Залежно від характеристик суб'єкта, який вводить такі санкції, можна виділяти санкції, що вводяться на рівні міжнародних організацій, груп держав, окремих держав. У свою чергу, можна розрізняти санкції, які вводяться суб'єктом для досягнення своїх цілей або завдань (первинні санкції), і санкції (контрсанкції, вторинні санкції), що вводяться у відповідь на економічну політику, що проводиться, іншим суб'єктом (суб'єктами) [4].

В США право введення економічних санкцій належить Президенту США, що діє на основі положень Закону про міжнародні надзвичайні економічні повноваження (IEEPA) від 1977 р., Закону про торгівлю з ворогом (TWEA) 1917 р., Закону про зарубіжну допомогу (FAA) 1961 р., Закону про контроль над експортом (EAA) 1979 р. [5]. Президент США видає відповідний указ, що діє впродовж одного року. Надалі термін дії санкцій може подовжуватися.

Закон України «Про санкції» від 14 серпня 2014 року № 1644-VII в якості цілей застосування спеціальних економічних заходів називає захисту національних інтересів, національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України, протидії терористичній діяльності, а також запобігання порушенню, відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави [6]. Санкції згідно з цим Законом не є заходами захисту прав та інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, порядок та умови застосування яких регулюються спеціальним законом. Рішення про застосування санкцій приймається Радою національної безпеки та оборони України. Залежно від приналежності санкцій до виду (секторальних чи персональних) Законом встановлений механізм їх затвердження та введення в дію.

У ч.1 ст.4 Закону України «Про санкції» від 14 серпня 2014 року № 1644-VII закріплений значний перелік можливих санкцій, як-то:

- 1) блокування активів – тимчасове обмеження права особи користуватися та розпоряджатися належним їй майном;
- 2) обмеження торговельних операцій;
- 3) обмеження, часткове чи повне припинення транзиту ресурсів, польотів та перевезень територією України;
- 4) запобігання виведенню капіталів за межі України;
- 5) зупинення виконання економічних та фінансових зобов'язань;
- 6) анулювання або зупинення ліцензій та інших дозволів, одержання (наявність) яких є умовою для здійснення певного виду діяльності, зокрема, анулювання чи зупинення дії спеціальних дозволів на користування надрами;
- 7) заборона участі у приватизації, оренді державного майна резидентами іноземної держави та особами, які прямо чи опосередковано контролюються резидентами іноземної держави або діють в їх інтересах;
- 8) заборона користування радіочастотним ресурсом України;
- 9) обмеження або припинення надання телекомунікаційних послуг і використання телекомунікаційних мереж загального користування;

10) заборона здійснення державних закупівель товарів, робіт і послуг у юридичних осіб-резидентів іноземної держави державної форми власності та юридичних осіб, частка статутного капіталу яких знаходиться у власності іноземної держави, а також державних закупівель у інших суб'єктів господарювання, що здійснюють продаж товарів, робіт, послуг походженням з іноземної держави, до якої застосовано санкції згідно з цим Законом;

11) заборона або обмеження заходження іноземних невійськових суден та військових кораблів до територіального моря України, її внутрішніх вод, портів та повітряних суден до повітряного простору України або здійснення посадки на території України;

12) повна або часткова заборона вчинення правочинів щодо цінних паперів, емітентами яких є особи, до яких застосовано санкції згідно з цим Законом;

13) заборона видачі дозволів, ліцензій Національного банку України на здійснення інвестицій в іноземну державу, розміщення валютних цінностей на рахунках і вкладах на території іноземної держави;

14) припинення видачі дозволів, ліцензій на ввезення в Україну з іноземної держави чи вивезення з України валютних цінностей та обмеження видачі готівки за платіжними картками, емітованими резидентами іноземної держави;

15) заборона здійснення Національним банком України реєстрації учасника міжнародної платіжної системи, платіжною організацією якої є резидент іноземної держави;

16) заборона збільшення розміру статутного капіталу господарських товариств, підприємств, у яких резидент іноземної держави, іноземна держава, юридична особа, учасником якої є нерезидент або іноземна держава, володіє 10 і більше відсотками статутного капіталу або має вплив на управління юридичною особою чи її діяльність;

17) запровадження додаткових заходів у сфері екологічного, санітарного, фітосанітарного та ветеринарного контролю;

18) припинення дії торговельних угод, спільних проєктів та промислових програм у певних сферах, зокрема у сфері безпеки та оборони;

19) заборона передання технологій, прав на об'єкти права інтелектуальної власності;

20) припинення культурних обмінів, наукового співробітництва, освітніх та спортивних контактів, розважальних програм з іноземними державами та іноземними юридичними особами;

21) відмова в наданні та скасування віз резидентам іноземних держав, застосування інших заборон в'їзду на територію України;

22) припинення дії міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

23) анулювання офіційних візитів, засідань, переговорів з питань укладення договорів чи угод;

24) позбавлення державних нагород України, інших форм відзначення;

25) інші санкції, що відповідають принципам їх застосування, встановленим цим Законом.

Можливість застосування державою окремих заходів економічного характеру визначена також Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Так, згідно абз. 4 ст. 5 вказаного закону до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності може бути застосовано санкцію у вигляді тимчасового зупинення права здійснення такої діяльності у випадках порушення чинних законів України, що стосуються цієї діяльності.

Заходи економічного характеру також визначені Законами України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» від 22 грудня 1998 року N 330-XIV, «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту» 22 грудня 1998 року N 331-XIV і т.п. Необхідно зауважити на відсутності комплексного, адекватного пріоритетним інтересам національної безпеки і оборони законодавчого регулювання питань військово-технічного співробітництва, порядку його обмеження, тимчасового зупинення, припинення та поновлення виходячи з потреб забезпечення національних інтересів і безпеки, що гальмує розвиток такого співробітництва, завдає шкоди національним інтересам України у зазначеній сфері.

Економічні заходи, що вводяться, по охопленню можуть бути як невиборчими (тотальними), по секторах економіки (секторальні), відносно окремих господарюючих суб'єктів (індивідуальні) та ін.

Вітчизняний законодавець прямо не закріплює механізмів вибіркової спеціальних економічних заходів. Конкретна політична і економічна ситуація може зажадати свого, унікального набору заходів. Проте спеціальні економічні заходи не повинні носити більше обмежувальний характер, ніж це необхідно.

Незалежно від індивідуальних характеристик конкретного режиму санкції, що вводяться тим або іншим суб'єктом (групою суб'єктів) відносно тієї або іншої країни, в цілому для них характерні наступні ознаки:

– проявляються заборонами і обмеженнями на здійснення економічної діяльності (по галузях, секторах, стосовно окремих господарюючих суб'єктів), додатковими вимогами до господарюючих суб'єктів, здійснюваних ними угод та ін.;

– носять строковий характер (обмежений в часі);

– вводяться в спеціальному (особливому) порядку.

Упродовж історії незалежності Україна має певний досвід протистоянь санкційним режимам Ро-

сійської Федерації. Зокрема, цей період характеризується «газовими війнами», які мали за мету економічне та політичне підпорядкування України інтересам Росії. Інформаційним фоном до цих воєн були постійні заяви російської сторони про «розкрадання газу» та економічну неспроможність держави України. Основними методами ведення газових війн були завищені тарифи на газ для України, занижені тарифи на його транспортування. Також необхідно зазначити «сирні війни», «шоколадні війни», «транзитні війни», «енергетичний шантаж» пов'язаний з односторонньою денонсацією Харківської угоди, яка дозволяла продовжити термін перебування Чорноморського флоту Росії у Севастополі з 2017 до 2042 року за 100 мільйонів доларів США на рік та надавали знижку Україні в ціні на газ в розмірі до 100доларів США на кожен тисячу кубометрів газу від встановленої чинним контрактом між НАК «Нафтогаз» України і ВАТ «Газпром». Наступного дня ВАТ «Газпром» Російської Федерації підвищив ціни на природний газ для НАК «Нафтогаз України» з 268,5 до 485доларів США за кожні 1000 м³.

23 жовтня президент Російської Федерації Володимир Путін підписав указ, який передбачає введення «спеціальних економічних заходів» щодо України у відповідь на «недружні» дії Києва [7].

В умовах санкційного режиму, з одного боку, як правило, потрібне посилення регулюючої дії на економічні процеси, ринки, що виявилися під впливом політики санкцій, що проводиться, з іншого - розробка і прийняття комплексу заходів по нівеляції негативних наслідків несприятливої економічної ситуації, посилення регулюючої дії, навантаження на бізнес. Іншими словами, в період дії особливого правового режиму, викликаного політикою санкції, що проводиться, потрібна гармонізація публічних і приватних начал. Необхідно нівелювати негативні наслідки санкцій (контрсанкцій) для економіки, окремих галузей і секторів економіки.

В першу чергу, мова йде про приватноправові механізми, які мають бути вбудовані в чинне законодавство про режими санкцій. Потрібна розробка механізмів, спрямованих на захист прав і законних інтересів господарюючих суб'єктів (гарантії, форми і способи захисту та ін.), що несуть на собі тягар політики санкції, що проводиться.

У зв'язку з наведеним, видається необхідною розробка і прийняття комплексного законодавчого акту, який би регулював, з одного боку, питання протидії політиці санкцій зарубіжних країн і інших суб'єктів, а з іншої - питання проведення ефективної політики контрсанкцій України.

Одним з «важелів» тиску на країну геополітичного інтересу чи конкурента з метою досягнення

своїх цілей є іноземне інвестування. Відповідно до ч.1 ст.394 ГК, на території України щодо іноземних інвестицій встановлюється національний режим інвестиційної діяльності, за винятками, передбаченими ГК, іншими законами і чинними міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Для іноземних інвесторів на території України встановлюється національний режим інвестиційної та іншої господарської діяльності, за винятками, передбаченими законодавством України та міжнародними договорами України.

Треба відзначити певну практику встановлення винятків з національного режиму в двосторонніх інвестиційних угодах (так, наприклад, згідно з абз. 2 ч. 1 ст. 3 Угоди з Чехією, принцип національного режиму не застосовується до набуття прав власності на землю та участі в приватизації), зосередимося на винятках, передбачених законодавством України.

Винятки з національного режиму можуть мати стимулюючий або обмежувальний характер. Можливість встановлення стимулюючих винятків закріплена в ч. 3 ст. 394 ГК, згідно з якою у державних програмах залучення іноземних інвестицій в пріоритетні галузі економіки та соціальну сферу може бути передбачено встановлення додаткових пільг для суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у цих сферах.

Іноземні інвестори можуть брати участь у приватизації майна державних підприємств у порядку, визначеному приватизаційним законодавством. Тому знову ж постає питання визначення поняття «іноземний інвестор».

У різних країнах можуть існувати різні підходи для визначення поняття «іноземний інвестор». В одних випадках це робиться через:

- перелік чітко окреслених ознак, притаманних іноземному інвестору;
- через детальний перелік категорій інвесторів;
- через прив'язку до інвестиційної діяльності взагалі;
- через прив'язку до положень, що регулюють валютні операції.

Стаття 1 ЗУ «Про режим іноземного інвестування» визначає іноземних інвесторів як суб'єктів, які провадять інвестиційну діяльність на території України, а саме: юридичні особи, створені відповідно до законодавства іншого, ніж законодавство України; фізичні особи – іноземці, які не мають постійного місця проживання на території України і не обмежені у дієздатності; іноземні держави, міжнародні урядові та неурядові організації; інші іноземні суб'єкти інвестиційної діяльності, які визнаються такими відповідно до законодавства України. Проте таке визначення безвідносно до походження інвестора та

його капіталу. Український законодавець наводить невичерпний перелік осіб, які можуть бути іноземними інвесторами, та зазначає, що ці суб'єкти провадять інвестиційну діяльність на території України.

Необхідно звернути увагу на той факт, що існування міжнародно-правового регулювання іноземних інвестицій призводить до певного розширення кола суб'єктів, які можуть бути визнані в Україні як іноземні інвестори. Згідно з деякими міжнародними договорами України до нього включаються:

- підприємства з іноземними інвестиціями, що контролюються іноземними інвесторами;
- громадяни України, які постійно проживають за кордоном;
- організації та інші утворення, що не мають статусу юридичної особи).

Тому, вирішуючи питання про визнання інвестора іноземним, поряд з критеріями, закріпленими в ст. 1 ЗУ РІІ, необхідно враховувати критерії, закріплені в численних двосторонніх угодах України про взаємне заохочення та захист інвестицій (у випадку розбіжностей останні матимуть пріоритет).

Інтереси закордонних партнерів нерідко розходяться із загальнонаціональними інтересами сторони, що приймає інвестиції. За ступенем цієї розбіжності іноземних інвесторів поділяють на добросовісних, недобросовісних та псевдо інвесторів.

Домінуючою формою іноземного інвестування є прямі іноземні інвестиції транснаціональних корпорацій. Все це потребує розгляду питання щодо мети і завдань діяльності ТНК та загроз, які вони можуть нести економіці України [8].

Існуюче українське інвестиційне законодавство спрямоване на залучення іноземного капіталу і створення сприятливого інвестиційного клімату, проте воно не відповідає цьому своєму основному призначенню. Також воно не відповідає потребам нової ринкової кон'юнктури, що складається, і, відповідно, не здатне запобігти загрозам економічної безпеки держави.

Застосовуючи систему допуску іноземних інвестицій, держава зобов'язана: а) спростувати (facilitate) допуск і здійснення (establishment) інвестицій національними приватними особами інших держав; б) уникати створення невиправдано складної процедури регулювання або встановлення в законі умов, виконання яких є необхідним для одержання допуску.

З метою спрощення допуску і здійснення інвестицій український законодавець скасував державну реєстрацію. Запроваджений заявницький принцип державного обліку інвестицій, відповідно до якого подання статистичної звітності про здійснення іноземних інвестицій буде здійснюватися підприємствами з іноземними інвестиціями та установами банку.

Загальний табель (перелік) форм державних статистичних спостережень на 2017 рік (наказ Держстату від 29 грудня 2016 року № 259) вказує, що квартальний Звіт про прямі іноземні інвестиції (форма № 10-зез) подають юридичні особи (резиденти), які одержали прямі інвестиції від нерезидентів, філії та постійні представництва нерезидентів в Україні. Проте такий крок може бути передчасним. Державна реєстрація іноземних інвестицій це вид засобу державного регулювання допуску та безперервного контролю з боку приймаючої держави з метою забезпечення балансу приватних та публічних інтересів, виконанням іноземним інвестором норм національного законодавства та реалізації забезпечення гарантій щодо здійснення інвестиційної діяльності.

Сукупність зобов'язань приймаючої держави в ході допуску на свою територію іноземного інвестора передбачає створення сприятливих умов для закордонного підприємця. Проте, дотепер відсутня конвенційна вимога до приймаючої країни щодо закордонного інвестування.

Найбільш ефективним рішенням проблеми правового регулювання іноземних інвестицій є відкритий доступ, можливо, у рамках списку галузей, відкритих для іноземних приватних інвестицій (при існуванні списку обмеженого числа галузей, видів діяльності, закритих для іноземних інвестицій або потребуючих оцінок умов допуску (screening), ліцензування).

Висновки. На господарсько-правову політику України і її нормативно-правове забезпечення значний вплив здійснюють інтеграційні процеси, що відбуваються останнім часом у світі. Це є схожою ознакою в регулюванні господарської діяльності в Україні і в зарубіжних країнах. Проте, державне ре-

гулювання господарської діяльності повинно здійснюватися з чітко визначеними національними пріоритетами; завданнями протистояння впливу зовнішніх негативних економічних чинників, мінімізації заподіяних ними збитків; активного використовувannya участі у світовому поділі праці для створення сприятливих умов розвитку економіки; забезпеченням відповідності зовнішньоекономічної діяльності національним економічним інтересам.

На даний час гостро постає необхідність чіткого формулювання методологічної основи систематизації засобів, які притаманні відповідним методам управлінського впливу на господарську діяльність в умовах санкційного періоду, визначення методики їх застосування з прогнозованістю ефективності в цілях розвитку соціально-економічної системи країни.

Потрібна розробка механізмів, спрямованих на захист прав і законних інтересів господарюючих суб'єктів (гарантії, форми і способи захисту та ін.), що несуть на собі тягар політики санкції, що проводиться. У зв'язку з наведеним, видається необхідною розробка і прийняття комплексного законодавчого акту, який би регулював, з одного боку, питання протидії політиці санкцій зарубіжних країн і інших суб'єктів, а з іншої - питання проведення ефективної політики контрсанкцій України та підтримки національних суб'єктів господарювання, визначення заходів захисту їх прав і законних інтересів в період дії особливих економічних заходів.

Указаний Закон повинен чітко визначити повноваження органів державної влади в галузі забезпечення режиму особливих економічних заходів, визначити їх види, порядок застосування, строк дії та особливості здійснення господарської діяльності в період дії таких заходів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Архипова В. В., Комолов О. О. Розвиток міжнародних режимів санкцій : історичний аспект. *Російський зовнішньоекономічний вісник*. 2016. № 3. С. 53–69.
2. Жданов Ю. Н. Примусові заходи в міжнародному праві: автореф. дис. д-ра юрид. наук. Москва, 1999. 28 с.
3. Маринич С. В. Економічні санкції в міжнародному праві: автореф. дис. канд. юрид. наук. Москва, 1989. с. 12.
4. Дорасєв М. Г. Екстериторіальність економічних санкцій : протидія юридичному імперіалізму на національному рівні. *Законодавство*. 2015. № 7. с. 63–74.
5. Орехова В. Режими економічних санкцій США. *Оглядач*. 2016. № 7. с. 33–47.
6. Про санкції: Закон України № 1644-VII від 14.08.2014. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 40. ст. 2018.
7. Новини. URL: https://24tv.ua/ukrayina_tag1119.
8. Нижник Н. Р., Ситник Г. П., Білоус В. Т. Національна безпека України (методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку): навчальний посібник. Київ: Преса України. 2008. 304 с.

REFERENCES

1. Arkhylova, V.V., Komolov, O.O. (2016). Rozvytok mizhnarodnykh rezhyimiv sanktsii : istorychnyi aspekt. *Rosiiskyi zovnishnoekonomichnyi visnyk – Russian foreign economic messenger*, 3, 53–69 [in Ukrainian].

- Zhdanov, Yu.N. (1999). Prymusovi zakhody v mizhnarodnomu pravi. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Moscow [in Ukrainian].
- Marynych, S.V. (1989). Ekonomichni sanktsii v mizhnarodnomu pravi. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Moscow [in Ukrainian].
- Doraiev, M.H. (2015). Eksterytorialnist ekonomichnykh sanktsii: protydiia yurydychnomu imperializmu na natsionalnomu rivni. *Zakonodavstvo – Legislation*, 7, 63–74 [in Ukrainian].
- Oriekhova, V. (2016). Rezhymy ekonomichnykh sanktsii SSHA. *Ohliadach – Observer*, 7, 33–47 [in Ukrainian].
- Pro sanktsii: Zakon Ukrainy № 1644-VII vid 14.08.2014. (2014). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Supreme Council of Ukraine*, 40. art. 2018 [in Ukrainian].
- Novyny. URL: https://24tv.ua/ukrayina_tag1119 [in Ukrainian].
- Nyzhnyk, N.R., Sytnyk, H.P., Bilous, V.T. (2008). Natsionalna bezpeka Ukrainy (metodolohichni aspekty, stan i tendentsii rozvytku). Kyiv: Presa Ukrainy [in Ukrainian].

БОЙЧУК Р. П.,

кандидат юридических наук, ведущий научный сотрудник отдела правового обеспечения отраслевого инновационного развития НАПрН Украины

ПРОБЛЕМЫ ПРАВОВОГО ЗАБЕПЕЧЕННЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО САНКЦИОННЫЕ РЕГУЛИРОВАНИЯ ХОЗЯЙСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Исследованы проблемы методологического обеспечения и формирования инструментов государственного регулирования хозяйственной деятельности в Украине в период экономических санкций.

В настоящее время отсутствуют как четко сформулирована методологическая основа систематизации средств, присущих соответствующим методам управленческого воздействия на хозяйственную деятельность в период действия экономических санкций, так и методика их применения с прогнозируемостью эффективности в целях развития социально-экономической системы страны.

Ключевые слова: средства государственного регулирования хозяйственной деятельности, экономические санкции.

BOYCHUK R. P.

PhD, Leading Researcher of the Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of National Academy of Law Sciences of Ukraine

PROBLEMS OF LEGAL SUPPORT OF THE STATE SANCTION REGULATION OF ECONOMIC ACTIVITY

Problem setting. In the context of fierce competition in the geopolitical space, competition in the world economy and economic systems is deepening, which causes competition among national legal systems. In such circumstances, there is an acute problem of the impact of economic sanctions, which become a mechanism of foreign policy of a number of countries, and the legal regulation of counteraction to them

Analysis of recent researches and publications. The issue of regulation of economic activity dedicated to the works of A. A. Kolesnikov, O. V. Serhiyko, A. F. Safronova, etc. The problematic aspects of self-regulation of economic activity researched by the following scientists: O. O. Bakalinskiy, O. A. Belyanevych, V. I. Polyukhovich, O. V., Cologoidy, V. I. Polyukhovich., V. S. Shcherbina, etc.

Article's main body. Economic sanctions become one of the “levers” of pressure on a country of geopolitical interest or a competitor in order to achieve its goals. Without applying military intervention, the policy of sanctions carried out weakens the national economy, reduces the level of welfare of the population, causes unemployment, social tension, etc.

The article deals with the problems of methodological support and the formation of instruments of state regulation of economic activity in Ukraine during the period of economic sanctions.

At present, there is no clear methodological basis for the systematization of funds that are inherent in the appropriate methods of management impact on economic activities during the period of economic sanctions, and the method of their application with predictable effectiveness for the development of the socio-economic system of the country.

Significant impact on the economic and legal policy of Ukraine and its regulatory support is carried out by the integration processes taking place recently in the world. This is a similar feature in the regulation of economic activity in Ukraine and in foreign countries.

Conclusions and prospects for the development. However, state regulation of economic activity should be carried out with clearly defined national priorities; objectives of countering the impact of external negative economic factors, minimizing the losses caused by them; active use of participation in the global division of labor to create favorable conditions for economic development; ensuring compliance of foreign economic activity with national economic interests.

Currently, there is an urgent need for a clear formulation of the methodological basis for the systematization of tools that are inherent in the appropriate methods of management impact on economic activity in the sanctions period, the definition of methods of their application with predictable effectiveness for the development of the socio-economic system of the country.

Keywords: means of state regulation of economic activity, economic sanctions.